

FOLK OG LAND

NR. 18 — 9. ARGANG

LØRDAG 14. MAI 1960

LØSSALG 65 ØRE

Fru Aase Storsæter
Månedalen 21 B

Siegfried:

Skal norsk historie bygge på fusk og løgn?

Noen bemerkninger til diskusjonen omkring 9. april 1940

Noen av dem som møtte sin fortid 9. april 1940. Bildet er tatt da herrene i 1924 ble dømt for forsvarende agitasjon og militærnektelse og viser fra venstre: Einar Gerhardsen, Håkon Hoff, Rolf Hofmo, Malfred Bergseth, Martin Tranmæl, Håkon Meyer, Oscar Torp, Severin Arnesen, Nils Hønsvald og Aksel Zachariassen.

Løgnen om Norges «forunderlige krig», som den danske krigsmann Tage Ellinger kaller det, hviler tungt på mange sinn, og så løfter en da på den litt hist og litt her, men for Guds skyld så forsiktig at ikke noe av larvene og tusebenene og den annen uhumskhet under den slipper frem i dagens klare lys!

Som avlastning drøfter en intenst og med stort alvor et så temmelig likegyldig problem som dette om den begavede arbeiderpartiregjering av 1940 militært overhodet begrep noe som helst da ulykken veltet inn over oss i april-dagene. Naturligvis har også dette problem sine uhyre interessante sider som ledd i en større sammenheng, men svikten og forrederiet fant sted lenge før hin berømmelige 9. april.

For naturligvis er det sant det som bladet «Friheten» ut fra sine premisser skriver, at det 9. april allerede var blitt for sent å foreta seg noe. Da var de ansvarlige allerede ramlet i den grav de hadde gravet for norsk nøytralitet i samarbeide med det velsignede England. Og da stod det norske folk der som får uten hyrde, sviktet og forrådt og forlatt av sine styresmenn.

*

Som høyesterettsadvokat Wyller blandt mange andre kan berette om i sin bok om forholdene i Stavangerdistriktet, lar Englands og Frankrikes planer om å tvinge Norge inn i krigen under ett eller annet påskudd seg ikke lenger diskutere av folk som gjør krav på normal intelligens. I måneder før den skjebnesvangre april måned foregikk for-

beredelsene til denne vestmaktens angrep på Norge og på norsk nøytralitet. I Stavanger, som andre steder, var det svære britiske agentsentraler, de britiske konsulere i Norge utførte i stor utstrekning sine spesialoppdrag, britiske offiserer spionerte og planla landsettinger, og det er vel liten grunn til å tro at ikke iallfall noen av dem som hadde ansvaret for Norges skjebne spilte med i dette spill. Det er den eneste forklaring hvis en ikke skal tro at alle disse storpolitikere og statsmenn var komplette idioter. —

Vi kjenner alle Kohts berømmelige og skjebnetunge ord om at det gjaldt å komme med på den rette siden, ord som ble sagt i dølgsmål og som det norske folk ikke fikk høre, det folk som ble fortalt at vi skulde være nøytrale. Frukten av denne «nøytralitetspolitikk», som visselig hadde sine røtter og sitt ut-spring helt tilbake i det som hendte i 1905, fikk en demonstrert åpenlyst i Jøssingfjord. Det het så vakkert dengang at det vilde være meningsløst for Norge å forsvare nøytraliteten med makt mot en slik overmektig nøytralitetskrenker som England, men er noe menneske i tvil om hva som vilde ha skjedd hvis det var Tyskland som hadde opptrådt som England gjorde i Jøssingfjord? Naturligvis ikke. Heller ikke Tyskland var i tvil om det. Det var sikkerlig heller ikke i tvil

Forts. side 6

ARMINIUS:

Det brannfarlige nære østen

Hvor det drives et farlig spill med freden og med vitale europeiske interesser

I et telegram fra Tel Aviv, som VG i overskriften omtaler som «oppsiktvekkende, heter det: Sovjetsamveldet ar avvist et forslag om at statsminister Ben Gurion skal besøke Moskva for å møte Krustsjov, meldte det israelske utenriksdepartementet i natt. I avslaget heter det at det vil være utidig med et besøk av Ben Gurion «på bakgrunn av uttalelser av israelske ledere og regjeringsmedlemmer som ikke er tilhengere av fred». Nedenstående artikkel tør ha sin spesielle interesse i den forbindelse.

Det er nesten ikke grenser for den uforstand som utvises i de norske dagsaviser på utenrikspolitikkens område. Vanligvis gjør det jo ikke større om det doseres slik vranglære her på berget, for vi har gudskjelov ikke noe vi skulde ha sagt utenfor landets grenser likevel — og snøtt nok innenfor heller for den saks skyld. Men når det gjelder forholdene i det nære østen og i særdeleshet den spente situasjon mellom Den forente arabiske republikk og Israel, så dreier det seg om spørsmål som direkte vedrører viktige norske interesser, og det er ikke uten fare og uten betydning at en her i landet over hele linjen ensidig gir plass for Israels argumenter og benytter enhver anledning til angrep på og kritikk mot Den forente arabiske republikk.

Denne holdning er så meget mere påfallende når en ser den i sammenheng med den syke holdning pressen inntar i spørsmålet om Sør-Afrika. Der er man en varm venn av «de stakkars innfødtes» selvstendighetskamp, tiltross for at de svarte der er like meget kolonister i Sør-Afrika som de hvite. Men når

President Nasser, den arabiske nasjonalismens store mann

det gjelder arabernes frigjøringskamp fra den vestlige kapitalisme og imperialismen, da danser en etter Israels pipe og forneker arabernes rett til frihet og selvstendighet og fred.

Det er ikke så mange årene siden Egypt slapp løs fra den britiske undertrykkelse og utbytning, det er heller ikke lenge siden Syria frigjorde

Forts. side 2

Om styresmaktene intet skjønnte, så forstod iallfall mange av de menige at katastrofen nærmet seg: Kjø foran Stortinget om eftermiddagen 8. april — på et tidspunkt de regjeringen fremdeles nektet ethvert militært tiltak.

I araberstatene møtes gammelt og nytt

Det brannfarlige nære østen - -

(Forts. fra s. 1).

seg fra det franske koloni-velde, og en må forstå at den arabiske nasjonalisme er like sterk og like berettiget som den nasjonalisme blandt de innfødte rundt i de gamle koloniområder som nå syder og koker rundt omkring i den hele verden.

En har vel ikke her hjemme noen større forståelse av de mektige krefter som presser på overalt i den arabiske verden, men nedskriveren av disse linjer, som har ganske gode kontakter i Den forente arabiske republikk og jevnlig blir underrettet om hvorledes araberne ser på hendelsene, kan forsikre om at en her står overfor et av de alvorligste problemer verden får å slite med i årene fremover. Araberne selv tror at luntent til den tredje verdenskrig vil bli tent her av Israel og dets bakmenn i den kapitalistiske vestlige verden.

Vi får håpe at disse dystre forutsigelser ikke holder stikk, men det er iallfall sikkert at Norge ikke er særlig populær for tiden i Den forente arabiske republikk, fordi norske skib stiller seg til disposisjon for Israel i forsøket på å tvinge gjennom fri passasje for israelske varer i Suez-kanalen. En har merket seg dette på høyeste hold i Den forente arabiske republikk, og en har også merket seg at norske diplomatiske representanter i det nære østen ikke alltid har opptrådt så diplomatisk som de burde i en så vanskelig materie. Hva en slik økende motvilje mot Norge betyr i en stat som er herre over en sjøvei som vi er så avhengig av, det kan formodentlig enhver tenke seg. Det er iallfall ikke norske interesser de fremmer de folk og de aviser som på denne måte legger seg opp i forhold som ikke vedkommer oss.

Nå er det kanskje dem som mener det samme som den begavede utenrikskronikør i «Vårt Land», som orienterer sine lesere om hendelsene i forbindelse med den gjensidige blokade av skib som havnearbeiderne i USA og Den forente arabiske republikk har satt igang.*) Kronikøren later til å tro at FN eller «den internasjonale fagbevegelse» skal kunne utrette noe til fordel for Israel og til skade for Den forente arabiske republikk tiltross for at han vel må vite at to av de vestlige stormakter, England og Frankrike, brente sine fingre ganske ettertrykkelig da de for noen år siden i kompaniskap med Israel gikk til voldelig overfall på Egypt.

Grunnen til det var ganske enkelt at Den forente arab-

iske republikk i sitt forhold til Israel representerer hele den arabiske verden, hele den arabiske nasjonalisme, som ble trådt så kraftig på tærne da vestmaktene lot jødene sparke araberne ut av Palestina, og bemektiget seg deres hus og jord uten erstatning. Og da de fortsatt holdt sin hånd over staten Israel etter at denne suverænt satte seg ut over FN's vedtak og til og med lot meglingsmannen fra FN grev Bernadotte myrde. De stadige israelske grensekrenkelser og den israelske propaganda om nye erobringer på bekostning av de arabiske naboland har naturligvis ikke bedret situasjonen. Heller ikke den millionskare av flyktninger som ble drevet ut av Israel, som en ikke vil yde noen erstatning og som hviler som en både nasjonal og økonomisk belastning på araberstatene.

Men det er også en annen og viktigere grunn til at den vestlige verden her bør utvise den aller største forsiktighet enn arabernes makt og de arabiske markeder, som dog spiller en ikke uvesentlig rolle for de vestlige land. Og denne grunn er at den østlige blokk med Sovjetsamveldet i spissen ikke som de norske aviser bruker ett mål i Sør-Afrika og ett i det nære østen. Sovjet understøtter araberne på samme måte som de understøtter de innfødte rundt omkring i verden ellers. Hele deres politikk går ut på å sette de innfødte rundt omkring i verden opp mot de vest-europeiske folk og makter. Det er et viktig ledd i den plan for erobringen av verdensherredømmet som ble trukket opp allerede av Lenin.

Og så støtter da Sovjetsamveldet åpenlyst og demonstrativt Den forente arabiske republikk i dens strid med Israel og maktene bak denne stat. Sovjetsamveldet har åpent erklært at Den forente arabiske republikk har rett til å nekte Israel og israelske varer gjennomfart i Suez-kanalen på det grunnlag at de to land er i krig med hverandre, selv om det for øyeblikket rår en våpenstilstand. Og Sovjet har gjort mere: da England og Frankrike gikk til sitt angrep på Egypt, sa det klart fra om at en fortsettelse vilde føre til verdenskrigen. Og det gjorde enda mere: da USA — som var mot de krigerske aksjoner — på sin side prøvet seg med trusler gjennom pengemakten, som særlig Egypt er så avhengig av fordi landet skal utbygges i forbindelse med Nassers nasjonale revolusjon, så trådte Sovjetsamveldet isteden hjelpende til med penger og teknisk assistanse.

Idag er forholdet at kløften mellom den arabiske verden

og vestblokkens stater blir større og større for hver dag som går. Og denne kløft er ikke noe som diktatoren Nasser har trukket opp og som holdes åpen ved hjelp av politi og soldater. Kløften går mellom folkene, for det er ingen meningsforskjell i Den forente arabiske republikk om disse spørsmål, ikke i hele den arabiske verden. Et bevis på det fikk man da de oppagitterte tullebukker av amerikanske havnearbeidere fikk den lyse idé å blokere et arabisk skib som kom til New York. De arabiske havnearbeidere, ikke bare i Den forente arabiske republikk, men også i de andre arabiske land svarte med en blokade av amerikanske skib. Og det skal komme til å svi ganske anderledes. Det går hundrevis av amerikanske skib på arabiske havner, mens det, bare er ganske få arabiske skib som går på USA. De vil sikkert bli mottatt med åpne armer i østblokkens havner.*)

*

Når Sovjetsamveldet i svaret til Ben Gurion peker på at ytringer som «israelske ledere og regjeringsmedlemmer» kommer med ikke gagnar freden, så er det såvisst ikke uten grunn. Det er tydeligvis bare avisene i vesterlandene som ser på Israel som den fredelige lille stat omgitt av rovgriske og onde naboer. Forholdet er som de bedre orienterte, og blandt dem også Krustsjov, vet det stikk motsatte. Det agiteres i zionistkretser og i Israel stadig for et større Israel. Således bragte det zionistiske tidskrift «Solam Magazine» for noen år siden et kolorert landkart som bar underskriften: «Kongeriket Israel må omfatte: Sinaihalvøya og deler av Egypt, Saudi Arabia, Irak, Jordan og Libanon».

Når det gjelder Ben Gurion selv, så erklærte han for en forsamling av studenter ved det hebraiske universitetet i Jerusalem foran et kart over det nåværende Israel: «Dette er ennå ikke det virkelige kart over Israel. Det må være deres oppgave ivrig å strebe etter, gjennom erobring og gjennom diplomati å skape det israelske imperium som må dekke alle land fra Nilen og til Eufrat».

Den fanatiske zionsistfører Israel Aldid erklærte, etter hva «Tel Aviv Agencies» meddeler, offentlig: «Israel må være innstillet på krigen og må mobilisere alle sine muligheter for å tegne inn på verdenskartet Israels virkelige grenser, som må strekke seg ut fra Nilen til Eufrat».

Nei, forholdet mellom araberne og den stat som er opprettet på deres bekostning, og som de mener, tydeligvis med rette, betyr en permanent

Det flagger i byen og på havnen

Så har det da vært en av de riktig store dagene igjen. For en måneds tid siden flagget alle for å feire 20 årsjubileet for den tyske okkupasjon av Norge, og 8. mai feiret en 15-årsjubileet for opphøret av den tyske okkupasjon. Kort sagt, den dag da det definitivt var slutt på ethvert europeisk håp om å stoppe den russisk-asiatiske invasjon. Og den dag da de meget synlige tyske okkupanter ble erstattet med de mere usynlige amerikanske. Den dag da Arbeiderpartiet og de

gamle Mot Dagister vendte tilbake i all sin glans og herlighet og skjenket oss velferds- og robotstatens velsignelser.

Eller kanskje flaggingen gjaldt minnet om den store åpning av det demokratiske blod- og fengselsbad, den dag da «de gode demokrater» fikk hånd- og halsrett over 100.000 vergeløse politiske motstandere og utnyttet anledningen til siste rest?

Skulde vi flagge kanskje? Vi som for femten år siden forsøkte å bevare holdningen under den demokratiske konsentrasjonsleirterror og den humanistiske fengselsmisshandling?

Nei, det må vel være en oppgave for alle dem som slapp und-av sitt forrederi mot Norge og mot nøytraliteten og mot det norske forsvar før 9. april! Og for alle medlemmene av Deutsche Handelskammer in Norwegen! Og for alle tyskerarbeiderne! Og for de ustraffede lønnmordere! Og for norske offiserer som brøt sitt æresord! Kort sagt for alle dem som har noe å skjule bak det norske flagg!

Og så noterer vi da at det flagget i byen og på havnen — ikke storveies, men dog. Aftenposten flagget vel og Grand Hotell flagget og alle handelskammermedlemmene med riktig for-tegn flagget til erindring om den dag for 15 år siden da profiteringen opphørte.

Vi hadde nesten ventet at Adenauers ambassade også skulde ha flagget, men det gjorde den pus-sig nok ikke. Heller ikke den italienske forøvrig. Men Francos «fascistiske» Spania flagget for Europas undergang i Norge.

Sieg Heil!

Gitterjubilant.

BRAVO!

Denne henter vi i Morgenbladet:

«Pater Rieber-Mohn understreket at han ikke ønsket å rette noen kritikk mot landssvikopp-gjøret som helhet. — Det var et renslig og subjektivt omhyggelig rettsoppgjør, og det finnes intet grunnlag for å betvile de samvittighetsfulle embedsmenns hederlighet som hadde ansvar for oppjøret».

*

Pateren er tildelt Norsk Duste-forbunds Stalinpris for 1960.

NORSK DUSTEFORBUNDS
KLIPPAVDELING

Anton Beinhard

IKKE FULLT SA GÆLI!

I en omtale av oppslutningen om 1. mai-toget i siste nummer av Folk og Land var det en trykkfeil, som vi iler med å beriktige. Det stod at toget brukte 15 minutter på å passere. Fullt så nedslående for arrangørene var det ikke. Det skulde ha stått 45 minutter.

fare for seg, lar seg ikke løse ved den slags tåpeligheter som de amerikanske havnearbeidere og den norske offentlighet driver med. Og spørsmålet må løses hvis det ikke skal drive verden ut i en ny krig. Dette er det aller viktigste spørsmål for den verden som sier seg å ønske fred, viktigere enn Berlinspørsmålet, som neppe vil føre til noen krig.

Verden må sørge for at de fordrevne arabere får sin rett og at det blir satt endelige og avgjørende stengsler for de israelske erobningsplaner. Det må treffes en endelig ordning med hensyn til grensespørsmålene overensstemmende med FN's gamle vedtak, og araberstatene må bli garantert at disse grenser ikke skal rokkes ved.

Først da kan det bli fred i dette brannfarlige område. Først da slår en spillet overende for Sovjetsamveldet. Og først da kan det komme til et godt og tillitsfullt samarbeide mellom Europa og det nære østen, et samarbeide som er av så vital betydning for begge. — Men det haster.

Arminius.

NESTE NUMMER

av «Folk og Land» kommer 28. mai. Vi går nå over til sommerordningen og skal i neste nummer angi utsendelsestidene for resten av året. Det vil i alt komme 40 numre i år som vanlig.

ANNELISE PARROW TANNINNSÆTNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8, Oslo

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

Skyvestiger oljet m/ cadimerte beslag. Takstiger av jern, malertrapper og heisbare loftstrapper.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE**Det hellige alminnelige hykleri**

Det er dypt forstemmende å være vitne til det hykleri som presteres av det offisielle Norge og den norske presse i forbindelse med henrettelsen av den amerikanske voldsforbryter Chessman. Særlig motbydelig er det å notere seg at det norske parti, som bortsett fra Høyreledelsen har mest blod på egne hender, står forrest i hylekoret. Arbeiderbladet forteller oss således nå med skinnhellig mine at det er barbari å bruke dødsstraff. Ingen av disse de siste dages motstandere av dødsstraff og gjengjeldelse bemøyer seg med å kjenne litt på bjelken i eget øye, bortsett da fra VG som forsøker å skaffe seg en forsikring mot de gamle onde gjerninger ved å påberope seg at i k r i g må det være dødsstraff.

Og det er naturligvis dette argumentet som innerst inne er det anstendighetens og humanitetens halmstrå som alle bødlene klynger seg til i de tunge stunder. Men tynt er det i sannhet når det gjelder bøddelvirksomheten fra 1945 og utover. For selv om en nå ikke vil godta dette at en betingelsesløs norsk kapitulasjon i juni 1940 gjør ende på en krigstilstand, som i og for seg kan være tvilsom nok, så er det vel intet normalt menneske som kan hevde at fedrelandets farlige stilling under krigshandlinger har noe å gjøre med den situasjon som forelå da de krigende stormakter i Europa på alle fronter hadde lagt våpnene ned.

Vel, det er naturligvis intet uanstendig i å være av den oppfatning at dødsstraff er nødvendig i et samfund i krig eller i fred. Det uanstendige ligger i å oppkaste seg til dommer over andre, når en selv har praktisert nøyaktig det samme.

Mens dette skrives, leser vi en kunngjøring om at pater Knudsen-Møller pyensynlig blir noe ubehag ved en sammenligning mellom nåtid og fortid, og skal tale for studentene om «Dødsstraffen og vi — 15 år etter». Vi håper han sier de uvitende, uforstandige resolusjonsmakere «under konservativ ledelse» noen Pauli ord, men vi vil også påtale at pateren i sin samvittighetsnød skjuler seg bak en liten omskrivning av sannheten. Det er ikke mere enn snaue 12 år siden det offisielle Norge lot professor Skancke henrette etter å ha ladet ham sitte i årevis i dødssellen. Og likesom hin guvernør Brown som nektet den amerikanske voldtæktforbryter og kidnapper benådning under høye fyrop fra den samlede norske presse, med Arbeiderbladet i spissen, så nektet regjeringen Gerhardsen å gjøre bruk av den benådningsrett som kongemakten overgav den etter å ha toet sine meget konstitusjonelle hender.

Så Arbeiderbladet har saktens grunn til å skråle om det amerikanske barbari! Kanskje det også kunde ha grunn til å slå litt opp i gamle protokoller og notere seg at da odelstinget 29. juni 1945 godkjente Londonregjeringens provisoriske anordninger med tilbakevirkende kraft, som instituerte dødsstraff for sivile forbrytelser i en tid da Norge ingen krig førte, så skjedde det med samtlige Arbeiderpartiets stemmer.

Og så sent som i 1948, da ingen mere kunde skylde på noe som helst annet enn egen samvittighet, ble det med 62 mot 43 stemmer vedtatt av det nye odelsting å fortsette med den dødsstraff som en nå bebreider USA så sterkt. I likhet med guvernør Brown fortjener de å få sine navn trukket frem. Følgende 43 Arbeiderpartirepresentanter i odelstinget stemte for og avgjorde dødsstraffen: Ulsnes, Torp, Haugen, Rachel Sewerin, Remseth, Versto, Selås, Evensen, Løberg, Breivoll, Nils Jacobsen, Wiik, Engelstad, Nygaardsvold, Dahlø, Lyseth, Johnsen, Henry Jacobsen, Gundersen, Nylund, Karlsson, Natvig Pedersen, Westerlund, Svendsen, Strøm, Lid, Dahl, Astri Skare, Watnebryn, Sørensen, Wold, Arv. Johnsen, Hansen, Monsen, Rong, Flatabø, Oksvik, Ulr. Olsen,

**Deutsche Handelskammer
in Norwegen**

Fortsatt medlemsfortegnelse:

A/S Mineral, Grafitvorkommen, Mo i Rana.

A/S Mjelle & Karlsen, Schiffswerft, Møhlenpris, Bergen.

Disponent Odd Mjelle, Auto-geschäft, Maschinenzubehör, Kong Oscars gt. 23, Bergen.

E. M. Nilsen Moe, Fischkonserven, Sjøfartsbygningen, Oslo.

A/S Fred. T. Møller, Konfektions- u. Trikotagefabrik, Rosenkrantz gt. 20, Oslo.

K. N. Schlösser Møller, Eisenagenturen, Stahlrohrmöbel, Lys-holmgården, Trondheim.

Moss og Oplands Bank A/S, Moss.

A/S Moss Værft & Dokk, Moss.

Hoem, Steffensen, Nesland, Hamran og Broch. Bare 8 stykker stilte seg slik at de med noen rett kan ta avstand fra dødsstraffen i Amerika.

Av borgerlige representanter var det ikke så mange som på dette tidspunkt vilde fortsette blodbadet. Det var ikke en eneste Bondepartimann. Av Høyre var det: Hambro, Wright, Sven Nielsen, Lindebrække, Tandberg, Kjøs og Burull. Av venstre: Utheim og Djupvik. Til gjengjeld stemte samtlige kommunister sammen med Hambro og Nygaardsvold, nemlig: Strand Johansen, Andersen, Vogt, Kristen Hansteen, Berg, Vågnes, Løvlien og Moldjord.

En av de mest intens forsvarene av dødsstraffen både i 1945 og i 1948 var naturligvis Hambro. Han riktig gasset seg i hatefulle utfall mot de politiske motstandere som satt i dødssellene og ventet på bødlen. Og han syntes ikke engang han rammet disse som hadde trådt i de hellige partipolitiske sirkler nok med eksekusjonspelotongens kuler. Han håpet på at Vårherre vilde fortsett straffen i en kommende tilværelse! «Det er nødvendig med en slik renselsesprosess etter slike bestialske forbrytelser som det ikke fins stor nok jordisk straff for», sa han.

Og så fikk da bl. a. «den bestialske forbryter» professor Skancke vandre til pelen på det at Hambro og de andre kunde få sin «rensesprosess» etter at til og med den norske berggravske statskirke hadde fått blod nok, og ropte på den samme nåde som Dagbladet, ikke da, men 12 år etterpå vilde gi den amerikanske voldtæktforbryter.

Så Arbeiderbladet og Dag-

H. Franklin Knudsen:

Demokratisk førerkultus

Snart kommer toppmøtet til oss, vi små. Da skal de fire største trollene, de fire STOR-Re legge sine hoder i bløt, (om ikke dette synes overflødig). De skal om mulig, tenke ut en løsning for oss, så vi skal slippe å bli totalutryddet. Hitler ble beskyldt for å ville utrydde den jødiske rase. Det var nu bare barnemat. Denne gang dreier det seg om hele menneskeheden. Så det er faktisk alvorlige saker de fire store skal avgjøre. Tenk om vi skal få leve, hvor store ville vi ikke da synes at de store er? To av supermennene representerer supermakter. Tre av dem er medlemmer av Atomklubben, noe veldig fint, som nødvendig ser flere medlemmer opptatt i sin midte. En fjert eller to i Sahara, er selvsagt ikke nok anbefaling.

Ike, Mac, Krutsch og Schjales, reise-livets venner, har det siste år trettet seg ut, ved stadig å være på farten. Men det var nødvendig. Det er ikke bare spørsmål om å være stor, men hvem som er størst! Det avgjøres forstår vi, ved fremmøte av oss små, når de store dukker opp.

Et veldig reise-liv, alle må overgå alle med å hylde de store. Det er det eneste virkelige bevis på hvor store de store er. De største hylder de nesten like store, som om de var de aller største. Sieg Heil Ike, Sieg Heil Krutsch, Sieg Heil Schjales, Sieg Heil Mac, og en liten en, fra kjelleren, for gamel'n i Bonn. Maler'n er død, men generaler, bokforleggere og kulak-slakteren lever. Sieg Heil, demokratiet leve!

Aldri i verdens historie har man svindlet så meget med ord.

Men den gamle i Bonn må man gjøre noe mere for! Han må ikke dø, uten at også han får et rungende Sieg Heil. Det tilkommer ham med rette. Hele persondyrkelsen av Adolf Hitler tilskrives det tyske folk. Om nu andre har overtatt systemet, så er det meget tarvelig å glemme opprinnelsen. Tenk bare på jule-treet, det var en tysk oppfinnelse. — Intet toppmøte uten førere. Store sådanne, representerende hele verden i demokratisk valg. Da kan F. N. og andre bokstav-organisasjoner og mere lokalpregede statsmenn gå hjem og legge seg. Nu er det de store som skal føre ordet.

Interessant er det å overlegge seg, at det jo må være «folkene», som har en slik uhyre tillit til disse navn-

bladet og naturligvis Aftenposten og de andre partiaviser kan saktens grøsse over amerikanerne!

gjetne store, at selve spørsmålet om liv eller død helt overlates dem, mens menigmann er opptatt med fotballtipping og slike spennende saker. Demokratiets apotheose har funnet sted og deres sjefer er opphøyet i gudestanden. Hvilken strålende utvikling av folkestyret! Derfor også den fjollete og hysteriske propaganda og de store skrik når «menneskerettighetene» menes truet (Les Alf Larsen: «La dem skrike»).

Den annen verdenskrig ble ført for å avskaffe diktaturet. Det kostet millioner av menneskeliv. Men allerede nu, 20 år etter, skal de fire store avgjøre om resten skal utryddes. Aldri har så få vært så frekke, at de har turdet drøfte muligheten av å avskaffe hele velgermassen ved en brå død.

Det lykkedes tilsynelatende, å knekke Hitlerismen, diktaturet, for derved å grunnfeste folkestyret til evig tid. Hva som imidlertid virkelig ble grunnfestet, og i alle detaljer, var den persondyrkelsen som alle «demokratene» lo av. Ja, når det gjaldt Hitler så! Han stakkars, hadde bare tyskere til å hylde seg!

Hva gjør så Ike, Krutsch, Mac og Schjales? Nøyer de seg med lokal hyldest? Nei, det er ikke nok! De reiser over den hele jord. Der må trommes sammen folkemasser overalt, for å beskue disse store. De konkurrerer akkurat som primadonnaer disse «Pin-up-boys». Det gjelder «å selge demokratiet», som det heter på amerikansk. Selge det til flest mulige tilbakeliggende medmennesker, enda demokratiet i deres eget hjemland forlengst er utsolgt!

Stående oppreist i biler, viser de store seg frem for hele det jublende folk. Hadde det ennå vært pene jenter eller barske karer, filmhelter, fotballsparkere eller skøyte-løpere, så kunne det la seg høre. Da var det faktisk noe å vise frem! Men disse store, hvis fysiske forfatning er slik, at de må medbringe leger for å holde funksjonene gående, er nå det noe å vise frem? Hva de rent psykisk må være, når de elsker å vise frem sine medtatte rester, får stå for deres egen regning. Denne kultus er kun én ting, den er grenseløst uappetilig, og den demonstrerer en suveren forakt for nettopp det de utgir seg for å representere. Nemlig folkene. Før var det bare Paven i Rom, som i denne egenskap var Guds stedfortreder på jorden. Nu har vi fått 4 paver til, som skal avgjøre vårt verdslige lodd.

Det værste ved situasjonen er, at «den lille mann» ikke evner å opphøre med sin be-

Forts. side 7

BAK KULISSENE:

FRANKRIKES KRIG - -

Hos General Gamelin

Daladier besiktiger sine stridsvogner. Hans efterfølger Reynaud sa riktignok senere at «stridsvognene befant seg for størstedelens vedkommende på papiret».

Ved dette besøk, som han har fortalt utførlig om i et amerikansk ukeblad («Saturday Evening Post»), skulle Romaines opplevde enda underligere ting. En time før han var tilsagt hos Gamelin, holdt en automobil med en soldat som sjåfør foran huset hans. Romaines antar at turen vil gå til Vincennes, for der er etter hva han vet hovedkvarteret i et gammelt slott — men bilen tar en ganske annen vei. Så får han igjen inntrykk av at han kjører til Vincennes, bare med mange kroker og svinger som for å føre eventuelle forfølgere på villspor. Nå går det bortover en tett allé, bilen stopper, i mørket kan ikke Romaines se hvor han er. Han stiger ut og blir ført av en soldat til en dør, som straks lukker seg igjen.

Romaines står i et dårlig opplyst værelse, som ser ut som en slags vaktstue. Kummerlig møblert, slår han fast. På et umalt bord ligger noen militære tidskrifter, stolene ser forkomne ut. Romaines hører ingen komme eller gå, ingen stemmer, intet. Han befinner seg dog i den øverstkommanderendes hovedkvarter — men det forekommer ham som om det skulde være en bortglemt krok av verden - - -

Nå kommer en ung offiser inn. «Herr Romaines?» spør han. «Ja, herr kaptein!» «Henrykt over å lære Dem å kjenne! Generalen ber Dem komme!»

Romaines trer inn i et langaktig, tunnelartet, hvelvet rum som ikke er særlig høyt — det er en av kasemattene i Vincennes-slottet, hvor den øverstkommanderende har sitt arbeidsværelse. Det er meget godt opplyst, og det strålende lys viser enda ubarmhjertigere hvor spartansk rummet er. Gamelin hilser ham med et vennlig smil — den oppmerksomme og drevne iakttagere ser et fullstendig avspenkt, stille, vekt ansikt. De pludrer om Sveits og om Belgia, hvorfra Romaines nettopp har kommet. Han har reist med bil. «Ja», mener Gamelin, «hver av mine motoriserte enheter som jeg vilde kaste fra vår front til Belgia, måtte

reise 90 kilometer, men det er bare to-tre veier til forføyning — så de vilde bli de rene skyteskiver for flyvere!»

«Får jeg lov å snakke åpent med Dem?» spør Romaines.

«Det har ingen hensikt å snakke med hverandre hvis en ikke snakker åpent», svarer Gamelin.

«Tillat meg den bemerkning: tilbaketog i oktober foran våre linjer har skapt meget vondt blod hos oss og bestyrtelse i utlandet! Hvorfor utbasunerte man først fremrykningen som et slikt betydningfullt resultat? Av den grunn har oppgivelsen av stillingene, som sikkert var nødvendig, måtte virke som et nederlag i de nøytrale land!»

«De har ganske rett», svarer Gamelin, «men De må ikke bebreide meg for de bukkete informasjonsstedene gjør! Og med denne fremrykning har jeg dog fastholdt 45 tyske divisjoner, og det har dog vært en vesentlig hjelp for Polen!»

Romaines tror ikke han hører rett — Skal det være en hjelp for Polen?! Og Gamelin er ikke bare istand til å utklekke en slik komisk krigsplan, men han forteller tilogmed stolt om den etter at den har mislykkes?! «Vi har vunnet megen tid», fortsetter generalen. «Det var et hell for oss. Vi har kunnet forsterke Maginotlinjen betydelig, dens motstandskraft er nesten fordoblet. Og så har jeg i mellomtiden også ladet den forlenge til den belgiske grense — en stor fordel.»

«Men det kan da vel bare være lettere feltbefestninger og ikke faste anlegg?»

«Det er ganske alvorlige befestninger som vi nå klarer å bygge på moderne måte meget hurtig. De kan ellers se på det hele — naturligvis vil man ikke ha tid til å vise Dem alt, men De vil dog kunne få en forestilling om det!»

Romaines tar imot tilbudet med takk. Han vil straks reise dit. Men ennå før han har snakket ut, taler Gamelin videre og besøkeren får plutselig inntrykk av at generalen slett ikke taler til ham, men at han tenker høyt

og at han hengir seg til disse tankeganger med den største nydelse.

«Denne krig er helt anderledes enn den forrige. Det dreier seg ikke mere som i verdenskrigen om skyttergravsbeter, om store artilleridueller, om et fryktelig forbruk av mennesker på begge sider — det er forbi, fullstendig forbi. Denne krig har overhodet intet tilfelles med den forrige. Vi må se langt tilbake i historien for å finne et tilsvarende eksempel. Forestill Dem krigen i det attende århundre — —».

Nei, tenker Romaines, dette er ingen general, ingen hærfører — det er en professor, som er lykkelig over å kunne snakke med en kollega — — Herregud — i Daladier har vi en overlærer som spiller statsmann og i Gamelin en hærfører som er en dosent!

«Også det attende århundre», fortsetter Gamelin, «kjente stagnerende kriger. Også da lå man alltid foran beleirede festninger. Også da gikk man i vinterkvarter og gikk ikke videre. Så kom det en gang til et slag og det var avgjørende. Ser De, idag har arméene helt forandret vesen. De er instrumenter av den største verdi, i dem er det magasinert opp en fryktelig makt («a tremendous quantity of power has been accumulated» heter det ordrett i «Saturday Evening Post»), som har kostet uhyre, hvis underhold videre koster meget, men som hvis de slippes løs sluker enda mere. Ingen legman kan gjøre seg forestilling om hva der idag forbrukes på en eneste slagdag av ammunisjon og brennstoff. Man kan best sammenligne arméens tilstand idag med flåtens i siste krig — man sparte den opp til det siste slag, og det måtte også virkelig være det aller

Forts. side 8

«Seirens treenighet» stod det som underskrift på dette bilde i en fransk avis i slutten av 1939. Daladier er i midten, med Gamelin lengst til høyre og admiral Darlan lengst til venstre.

Løgneren i oppdragsens tjeneste

Noen bemerkninger til et foredrag av Oslo Katedralskoles rektor

Berggrav var også oppe i Nordmarka — — —

Det norske folk er vel nu ferdig med årets feiring av 9. april. I anledning feiringen har endel aviser stillet den norske ungdom endel spørsmål for å få rede på hva de unge mente og visste om 9. april 1940.

Det viste seg at ungdommen omtrent intet visste, og hva etter avisens meinng enda verre var, de unge var også komplett uinteresserte.

For å råde bot på denne kunnskapsmangel anbefaler

rektor ved Katedralskolen i Oslo en håndbok som skal fremstille «facts» om 9. april «samtidig som den gir noe mer, noe av offerets og innsatsviljens ånd som besjelet oss alle i de årene». Og rektor mener at skulle vi få et nytt 9. april så ville de (ungdommen) «forlate scootere og moped og alt dette som vi innbiller oss at de ikke kan leve uten og ta seg gjennom skauen for å bli med i kampen nøyaktig som ungdommen gjorde det for 20 år siden».

Til det er å bemerke at ungdommen i sin alminnelighet «tok seg ikke gjennom skauen for 20 år siden»

Utenriksminister Koht forteller således i sin bok Frå skanse til skanse, side 82: «Eg hugsar vi sat ein flokk om kvelden den 16. april og lydde på kringkastinga derifrå (Oslo) i eit lite rom på Grand Hotel, Otta. Det var Einar Gerhardsen som stelte med mottakaren. Så kom med ein gong ein tale av biskop Berggrav. Han vendte seg til folket i det okkuperte området, og mana civile folk til å halda seg ifrå allslags krigstiltak og alt som vekte mistanke.»

Men då han kom så langt at han rådde folk til å ikkje gøyme bort børsene sine, og sa at det hadde han fått medhold i frå «høyeste militære hold» (sjølv sagt tysk, for noko norsk slikt «hold» kunne det ikkje finnast i Oslo), og at det der vart sagt til han at «folk som er åpne har intet å frykte», — da vart Gerhardsen så sint så han brått slo av mottakaren».

Berggrav var også oppe i Nordmarka og advarte den ungdommen som «tok seg igjennom skauen for 20 år siden»

Og var det overhode noen som kom frem, så var det iallfall ikke mange.

Den samme innstillingen som Berggrav hadde, hadde også størsteparten av det norske folk i 1940.

Folk hadde ingen lyst til å kjempe for England og til å dø for England. Russland var dengang Englands fiende, og mange mennesker her i Norge var — som kjent — russervennlige. Regjeringen i Norge var også stort sett russervennlig. Den visste at det var England som trakk Norge inn i Krigen. Det sa Quisling, det sa Koht, det sier Maseng: «Og kunne Norge holde seg Vestmaktene fra livet, så var det dermed også

Forts. s. 8

OPPGJØR MED RETTSSVIKET:

Major F. H. KJELSTRUP:

Myten om «Elverums-fullmakten» og dens surrogat

Herrene som bygget på «Elverumsfullmakten». Sittende fra venstre: Hindahl, Sven Nielsen, Ystgaard, Koht, Nygaardsvold, Torp. Stående: Fjalstad, Ljungberg, Støstad, Sunde, Lie og Wold.

Dagbladet har i anledning av 20-årsdagen for invasjonen presentert en kronikk, hvori cand. jur. E. O. Hjelle avliver «myten» om «Elverumsfullmakten». Det er unektelig på høy tid at denne i 15 år påståtte fullmakt avlives, etter i lengere tid å ha vært angrepet og uthulet. Når den i kronikken hevdes å ha vært overflødig, fordi det forelå «konstitusjonell nødrett» beveger forfatteren seg imidlertid på gyngende grunn. Som hjemmel for lovgivning ut over grunnlovens ramme er nok denne «rett» likeså konstruert og ukonstitusjonell som den fiktive fullmakt.

Om den angivelige blanko-fullmakt har professor Jon Skeie i «Landssvik» side 27 anført bl. a.:

«Selv om Stortinget ved en

lovformelig votering klart hadde tilkjennegitt at kongen skulle ha en ubegrenset lovgivningsmyndighet, ville en sådan beslutning ikke hatt noen rettsgyldighet. Stortinget kan ikke på denne måte oppheve grunnlovens § 17 og dermed det prinsipale i konstitusjonens maktfordeling».

Og om den såkalt «konstitusjonelle nødrett» anfører han side 28 bl. a.:

«Vil man si at «nød» bryter konstitusjonen og bl. a. gir kongen en lovgivningsmyndighet som grunnloven nekter ham, så får man iallfall godtgjøre at der var en «lovnød». Det er ikke tilstrekkelig å konstatere det faktum at Stortinget ikke kan utøve sin lovgivningsmyndighet».

Etter å ha påvist at det ikke var nødvendig å gi sær-

egne rettergangsregler for landssviksaker allerede under okkupasjonen, anfører professoren videre: «Det var heller ikke angående straff- og erstatningsansvar en lovmangel som kunne rettfærdiggjøre brudd på konstitusjonelle grunnsetninger».

I denne forbindelse henviser han til at nye straffebestemmelser for eldre handlinger ville være i strid med grunnlovens § 97, og hvis bestemmelsene gjaldt nye handlinger, måtte man bryte grunnsetningen om at en lov må være kunngjort på handlingstiden. Herom anfører professoren bl. a.:

«Forbudet i § 97 ville miste en meget vesentlig del av sin hensikt: å beskytte individet mot statsmaktens overgrep, om lovgiverne kunne vedta nye påbud eller forbud som ble virksomme straks, uten noen kunngjøring»

«Å oppgi kravet på kunngjøring ville være et eiendommeligt tilbakeskritt i vår statsrett. Endog under enevoldstiden var det et prinsipp at nye lover skulle kunngjøres».

«Anordninger som ble gitt i London under okkupasjonen kunne ikke bli kunngjort på en sådan måte her i landet, at det ville være forsvarlig å anvende dem mot personer som faktisk ikke har fått noe kjennskap til dem».

«Flere av de bestemmelser det her er tale om, således i

(Forts. s. 7).

OLAF HOLM:

Siste skanse: «Den konstitusjonelle nødrett»

(Forts. fra nr. 16)

I.

Forfatteren av kronikken i «Dagbladet» om «Myten om Elverumsfullmakten» slutter sine betraktninger om denne med, at der ikke er mer igjen av den enn «et parlamentarisk og historisk kuriosum».

Det må da være berttiget å betegne «fullmaktens» ekte fødte barn, Landssvikanordningen, Bigamiloven m.v. som kuriosa.

II.

Forfatteren gjennomgikk manglene ved «fullmakten». Det er skikket til å vekke noen forbauselse, at dette ikke forlengst er gjort av mytens opphav. Senest ved Høyres landsmøte var den fremdeles ærefull.

III.

Forfatteren går deretter over til et forsøk på å basere eksilregjeringens mange tiltak på lovgivningens område på noe som kalles «konstitusjonell nødrett». At der i Norges konstitusjon, Eidsvoldsgrunnloven, ved siden av denne, finnes et slikt — nødvendigvis uskrevet — institutt er nytt. Helt nytt. Det synes å ha noenlunde samme fødsel som «fullmakten», d.v.s. oppfunnet for anledningen.

En blott og bar påstand herom har ingen verdi. Hvis det tidligere, upåvirket av politiske interesser, har vært behandlet av rettslærde med fornøden innsikt i denne spesielle, ville det ha stor interesse å få anvist kildene. Særlig vil det være av interesse å få klarlagt om man mener, at nødretten bryter rettens hellige prinsipp, at en lov ikke må gis tilbakevirkende kraft.

IV.

Hvem skulle nu utøve denne konstitusjonelle nødrett?

Bort fra ansvaret — — —

Stortinget avviste det klart for sitt vedkommende som unødvendig.

Regjeringen er tydelig nok aldri kommet på den tanke å holde seg til nødrett, ettersom den har basert alle sine tiltak på «fullmakten».

Nu er det så, at den som har en fullmakt, behøver ikke å ty til noen nødrett, enkelt nok fordi der ikke foreligger noen nød på området. Og den som tyr til nødrett, han erkjenner at han ikke har noen fullmakt, hviket eksilregjeringen til dags dato ikke har gjort. Det ene forhold utelukker det annet.

At den påståtte fullmakt senere går opp i røk, forandrer ikke dette, men med den faller eksilregjeringens «korthus» sammen.

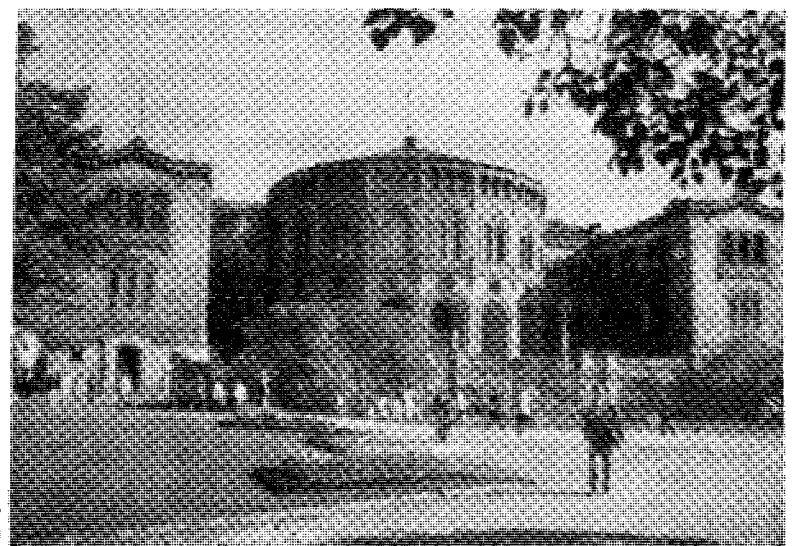
V.

I Haalandsaken skulle der med et ikke helt vanlig hastverk skaffes H.r.dom for at eksilregjeringens tiltak på strafferettens område var lovlige. H.r. forkastet da den

Forts. side 7

Herfra «ble den konstitusjonelle nødrett» utøvet ifølge Høyesterett: Kingston House ved Hyde Park. Her holdt alle de «norske» departementene til, samt Norges Bank, «Stemmen fra London» og meget annet.

Satt ut av kraft av «Elverumsfullmakt» og «konstitusjonell nødrett».

SKAL NORSK HISTORIE BYGGE PÅ FUSK OG LØGN?

(Forts. fra s. 1)

om det som foregikk i Norges land for å forberede landet til å bli det spesielt Frankrike ønsket: den nye krigsskueplass som kunde avlaste Frankrike etter Polens fall.

De som var i Øst-Finnmark under nøytralitetsvakten 1939—40 vet at i de kritiske dager før freden mellom Finland og Sovjetsamveldet kom istand lå det en stor britisk flåteavdeling utenfor kysten, antagelig ikke for fornøyelsens skyld. Det kan gjerne være at storparten av medlemmene i arbeiderpartiregjeringen Nygaardsvold, med sjefen selv i spissen ikke egentlig ønsket noen britisk-fransk inngripen til fordel for Finland over norsk og svensk jord, og vi vet at de avleverte sine obligatoriske protester, men det er ikke desto mindre en kjennsgjerning at det fra norsk side intet ble foretatt for å sikre seg mot en britisk landsetting i Kirkenesområdet og vel ikke annet sted heller. At det var direktiver fra regjeringen som var årsaken til det, er det vel liten grunn til å tvile på.

Det er visselig heller ingen grunn til å tro at det ikke fantes så forstandige menn blandt de styrende at de forstod hva det neste britisk-franske fremstøt, som ble innledet med notene av 5. april og som fortsatte med mineleggingen i norske farvann, innebar. Om de ikke hadde fått forhandlingsinformasjoner, så måtte alt som hadde gått forut peke i retning av at det ikke ville stoppe med denne mineleggingen, men at landsettinger av vestallierte tropper i norske havner lå snublende nær som det næste skritt. Og det er her en må ta utgangspunktet når en spør om hvorfor det ikke ble mobilisert i tide før 9. april, og hvorfor ordren om mobilisering ble som den ble i regjeringens møte natt til 9. april.

*

De skyldige fortsetter fremdeles å gjemme seg bak de militære, som skal ha sviktet slik. Naturligvis var det ikke de militære i vanlig forstand som sviktet, men politikerne. Og selv om disse ikke alltid helt ut forstod rekkevidden av det som foregikk, så ble de iallfall brukt av de smartere krefter som stod bak og lot dem sprelle.

Det benektes ikke idag fra noe hold at generalstabssjefen gjorde en rekke iherdige forsøk på å få regjeringen til å mobilisere, og det er etter alt som foreligger og etter uttalelsene av feltmarskalk Keitel og general Jodl også all mulig grunn til å anta at en slik mobilisering i tide vilde vært tilstrekkelig til å få avblåst både de tyske og de

britisk-franske planer om okkupasjon av norsk område. Det er i denne forbindelse av vesentlig betydning å merke seg det major Kjelstrup anfører i sitt skriv til Krigshistorisk Avdeling (gjengitt i Folk og Land nr. 15 år) at generalstabssjefen Hatledal ikke nøyte seg med å gå til regjeringen da han forsøkte å drive gjennom mobiliseringen. Han henvendte seg også til «høyeste hold», men ble direkte avvist der. Noe som bør gi grunn til ettertanke.

Da 9. april kom uten at det var blitt mobilisert — fordi en ikke for alvor vilde legge hindringer i veien for en britisk-fransk okkupasjon — var det naturligvis forsent med noen mobilisering i det hele tatt også når det gjaldt det uventede som skjedde, dette at det var Tyskland som kom og ikke England. På det tidspunkt var det umulig å gjennomføre noen alminnelig mobilisering, det var bare spredte avdelinger som lot seg sette opp.

*

Dette uventede dette at en plutselig ble stillet overfor ankomsten av dem som ikke hørte til den rette siden til Koht og de andre, var også grunnen til den ubegripelige og totale og skjebnesvangre forvirring som grep alle aktørene på det politiske plan.

Så sent som om kvelden 8. april håpet en øyensynlig fremdeles på ankomsten av britiske krigsskib og styrker, noe en da aktet å akseptere — eventuelt med en protestnote. Men det gjaldt å hindre at offiserene, som ikke kjente reglene for det hemmelige spill, tok opp kamp med disse ønskede gjester. Derfor ble generalstabssjefen også da sendt hjem med avslag på det siste krav på mobilisering.

Noen timer senere var situasjonen snudd helt rundt. Tyskernes komme var et faktum og spillet var slått overende, men fremdeles hang en så fast i de gamle tankeganger at det ble vedtatt bare å innkalle de fire feltbrigader i søndre del av landet.

Koht hevder idag fremdeles at han var og er «fast overtyda om at regjeringa i natta til 9. april hadde gjort vedtak om ålmenn mobilisering (frårekna landet nordafor Dovre)». Skjønt denne uttalelse vel nærmest må høre hjemme i Norsk Dusteforbunds utvalgte skrifter, så tviler jeg ingenlunde på at den forutseende utenriksledelse og flere av dens kolleger — lutter gamle antimilitarister og militærnekttere — virkelig var så bunnløst uvitende som Koht påstår. Det er høyst sannsynlig at

den meget sivile Koht virkelig trodde at dette å innkalle fire brigader — hvilket nødvendigvis måtte skje gjennom posten — var «ålmenn mobilisering». Men på den annen side kan Koht neppe ha undgått å oppfatte at det ble angitt de bestemte avdelinger som skulde innkalles siden både forsvarsministeren og Nygaardsvold selv visste det.

Førstnevnte har uttrykkelig gitt minister Sunde beskjed 9. april kl. 9 morgen om at det ikke var besluttet alminnelig mobilisering, men at bare 1.—4. brigade skulde innkalles. Sunde, som var major, behøvte derfor ikke møte frem. Denne uttalelse falt etter at Koht på jernbanestasjonen hadde talt forvirrede ord om mobilisering da han stakk av.

Efter fullbrakt død: Trygve Lie på vei til England, general Ruge til det cerefulle krigsfangenskap mens krigen etter sigende skulde fortsette.

Nygaardsvold forvekslet riktignok brigader med divisjoner og fortalte samme 9. april, etter at Koht skal ha avgitt sin erklæring om «ålmenn mobilisering», oberst Jørgen Jensen at de fire divisjoner — «eller hva dere nå kaller det» — i søndre del av landet var besluttet innkalt. På basis av denne statsministerens militære uvitenhet om forskjellen på våre brigader og divisjonene, innkalte så obersten sitt dragonregiment, som ellers ikke skulde ha møtt etter regjeringens vedtak.

*

Nå, dette har nærmest teoretisk interesse, for noen forskjell vilde det ikke gjort enten en hadde vedtatt det ene eller det andre. Men det som nå berettes om disse ting fra forskjellige hold viser påny hvor total forvirringen var.

Ut av byen bar det i hui og hast med alle styresmaktene uten at noen tenkte på å orientere det norske folk —

blandt annet den ikke ringe del som var bosatt i Osloområdet. Orlogskaptein Rolf Scheen peker i en artikkel i Morgenbladet nettopp på dette, og spør om hvorfor det ikke om morgenen den 9. april gjennom kringkastingen «fra aller høyeste plan» ble «gitt klar beskjed til det norske folk». Og han fortsetter: «Med all respekt for stortingspresidentens handling denne morgen — det var noe alvorlig som klikket her».

Ja, visselig. De ansvarlige nøytralitetsspillikanter var falt i sin egen grav og hadde mistet både munn og mele. De fant det først igjen i betryggende avstand fra den truede hovedstad. Herom forteller Yngvar Hauge i Morgenbladet: «En oberst i den norske hær som stod i gangen da stortingsmennene gikk inn til møte på Hamar fikk slengord fordi de militære ikke hadde greidd å holde Oslo slik at Stortinget kunde fortsette sitt arbeide(!) Obersten ble harm, men han behersket seg og svarte bare: «Det får De snakke med Deres kamerater om derinne. Det er ikke vi som har hatt makten her i landet».

Nei. Det var det parti — understøttet av Venstre — som fortsatt har makten i dette land, fordi de borgerlige partier i 1945 ofret medlemmene av Nasjonal Samling til de vaklende guder og undlot å kreve de virkelig skyldige trukket til ansvar. Vel fordi de selv hadde så mange riktig store og majestetiske svin på skogen, som måtte beskyttes.

*

Jeg tror ikke stortingsmennene på dette tidspunkt hadde noen forståelse av hva det virkelig dreiet seg om, det er jo faktisk mange som ikke skjønner det den dag idag. De forstod visselig ikke at det nå var spørsmål om hvorvidt Norge skulde bli krigens store slagmark, og at den eneste måte det kunde undgås på var at den sterke landmakt som nå hadde fått fot i Norge takket være at veien var lagt åpen for den britiske sjømakt, hurtigst mulig fikk hånd om landet og kunne hindre motparten i å magasinere opp tropper her.

På den annen side står det klart idag, at stortingsmennene var grepet av selvoppgivelse og defaitisme, formodentlig ut fra den erkjennelse at dette var en rettfærdig gjengjeldelse og at de nå lå som de hadde redet. De vedtok aldeles ikke å slåss. De var innstillet på å bøye seg for faktum og å forhandle med tyskerne. Noe som naturligvis igjen øket forvirringen, for når ikke de styrende visste hva de vilde og hva en skulde gjøre, så var det ikke å vente at det folk en i disse

dage tenkte så lite på, skulde vite det. Heller ikke de militære.

General Laake tok konsekvensen av sin egen tidligere medvirken til å ødelegge det norske forsvar. Også generalstabens avdelingssjefer var motstandere av å ta kampen opp på dette tidspunkt. Men det var også andre krefter påferde, de britiske agenter av forskjellig art, og ikke minste den britiske sendemann som trofast fulgte med på ferden for å vareta sitt lands interesser til det siste. Og han krevet at Norge skulde oppfylle den gamle kontrakt. Han krevet at Norge skulde stille landet til disposisjon som krigsskueplass og la norske styrker opptre som britisk brohode på norsk jord.

Det dukket også opp en oberst — en annen hovedansvarlig for vår militære svakhetstilstand — som var villig til å bli kommanderende general for et slikt norsk brohodeforetagende. Vi får tro at det var alvorlige militære betraktninger som førte ham ut på den vei, men besynderlig må det forekomme en at en fremragende norsk offiser ikke forstod rekkevidden av det han gjorde mulig: dette at Norge i den storkrig som ikke vedkom oss ble gjort til krigsskueplass. Også stortingspresidenten, som ifølge Scheen «klikket» tidligere, trer her frem sammen med Kongen.

Og en var så heldig at en kunde påberope seg forholdet med Quisling, som i denne forvirringens og oppløsningens tid grep de tøyler som de flyktende partipolitikere hadde sloppet, og som sa de ord til folket som arbeiderpartiregjeringen undlot å si i all hasten med å sikre seg selv. Den tyske forhandler og sendemann reiste riktignok krav om en regjering Quisling som avløsning av den regjering som hadde spilt dobbeltspillet mot Tyskland og mot nøytraliteten, men det var neppe noen av de bestemmende som var i tvil om at dette krav ikke var det vesentlige og at det lot seg diskutere. Men som et påskudd for dagen og for eftertiden var det jo brukbart. Det foreligger også bevis for at kravet straks etter ble droppet offisielt fra tysk side, men at regjeringen da påberopte seg det som sant var, at England ikke tillot det Stortinget hadde vedtatt, at en ordnet seg med tyskerne. Noen dager senere veltet jo forøvrig også tyskerne regjeringen Quisling og valgte isteden å betjene seg av administrasjonsrådet. Det tyder ikke på noen særlig sterk understøttelse av Quisling eller noe særlig alvor bak kravet om at Kongen skulde godkjenne en regjering Quisling. I denne forbindelse bør forøvrig un-

*

Siste skanse —

(Forts. fra side 5)

ærefulle fullmakt og forsøkte å avhjelpe miséren med et nytt grunnlag, denne gang konstitusjonell nødrett.

Nu er «fullmakten» uimot-sigelig den faktiske far til landssvikanordningen. Og om nu Per er far til barnet, så blir ikke Pål det fordi om han etter sigende kunne ha vært det.

Med tid og stunder ramler nok også dette «korthus».

VI.

Det er H.r.s normale opp-gave å fastslå, hva som er gjeldende rett i landet. At H.r. kan skape rett, som man også i sin vande har forsøkt å unnskylde seg med, er rent sludder.

I straffesaken mot Haaland var det H.r.s ordinære

derstrektes at selv Paal Berg på dette tidspunkt ikke var i tvil om Quislings patriotiske hensikter, som han lovpriste da han vel var fjernet som en politisk konkurrent. Etterpå heter det at han også naturligvis talte med dobbelt tunge og at han mente det motsatte av hva han sa. Det riktige er naturligvis at den gang var alle klar over forvirringen og håpløsheten og visste at Quislings opptreden 9. april — om den enn kan diskuteres — dog føltes som en uhyre lettelse for de mange, mange som ventet på livstegn som ikke kom fra styresmaktene.

*

Yngvar Hauge skriver i sin foran nevnte artikkel i Morgenbladet noen ord om 9. april 1940: «Ved å gjenta en påstand og gi en fremstilling i samme regi tilstrekkelig mange ganger går den inn i bevisstheten som virkelighet, og det som ble gitt var retningslinjer for 9. aprils historie i det norske folks bevissthet, og videre til utforming i en regulær historisk fremstilling når tiden kommer». Og han fortsetter: «9. aprils virkelighet vil ikke og kan ikke gå inn i historien. Hvor grell den var og hvor svart og håpløs den virket, vil ettertiden aldri få oppleve».

Vi for vår den kan naturligvis ikke akseptere løgnen som rettesnor for historisk-skrivningen på denne måte, selv om det i øyeblikket er behagelig for et folk å leve på en slik løgn. Dels kan vi det ikke fordi vi er blitt ofret som syndebukker på dette løgnens alter, og dels mener vi at det fremdeles ikke er forsent å granske tilbunns i dette og å dømme de folk som bærer på det uhyggelige nasjonale ansvar. For de forbrytelser det her kan bli tale om er foreldelsesfristen også 25 år, så det er heller ikke av den grunn for sent.

Siegfried.

oppgave å prøve lovanvendelsen og straffeutmålingen. Faktisk forkastet H.r. lovanvendelsen d.v.s landssvikanordningen som hvilende på «fullmakten» og skjøt istedet inn «nødrett» på vegne av en regjering, som selv tydelig hadde forkastet dette retssgrunnlag.

De kan jo strides derom. For den almindelige mann er det latterlig.

H.r. etablerte seg så å si som en over-lagrett og dømte med tildels inhabile dommere og uten det i en lagrett vanlige 7/10 flertall gutten til døden. En dom som forlengst er underkjent av denne farlige «Folkets almindelige rettsfølelse». Dermed hadde vi det gående — hele bedrøveligheten.

VII.

Kronikøren skriver bl. a.: «Idag kan vi være glad over at ikke en egentlig «grunnlovsfremmed» fullmakt, som formelt aldri ble vedtatt, er blitt stående som rettsgrunnlag for den første dødsdom avsagt i Norge etter krigen».

Er det som skjedde noe mer å rope hurra for? Er ikke nødretten, som i tilfelle burde vært eksilregjeringen og dens juridiske eksperter vel kjent, like «grunnlovsfremmed»?

Det er et rimelig krav, at den nye myte gis et juridisk holdbart grunnlag.

VIII.

Professor Skeie har i sin brosjyre «Landssvik» gitt ut trykk for, at hvis man påberoper seg nødrett, må der ihvertfall foreligge lovnød. Noen slik lovnød forelå ikke m. h. t. Landssvikanordningen, men det må vel innrømmes at m. h. t. bigamiloven var der lovnød og formentlig også annen nød tilstede.

Professoren skriver videre:

«B. Under krigen har regjeringen i London gitt flere provisoriske anordninger om straff m.v. for bl. a. landssvik og om rettergangen i landssviksaker.

C. Ingen av de under B. nevnte anordninger har noen rettsgyldighet. Om dem alle gjelder at deres innhold ligger utenfor rammen av kongens lovgivningsmyndighet. Og anordninger, som bestemmer nytt eller skjerpet ansvar, er ugyldige også av den grunn at de strider mot grunnlovens § 97: «Ingen lov må gis tilbake virkende kraft».

Det er nok disse ord som blir stående.

OLAF HOLM.

Bergs Assuransesbyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiensgt. 1 — 44 49 94

«Elverums-fullmakten»s surrogat

(Forts. fra s. 5).

landssvikanordningen av 15. 12. 1944, synes forøvrig å ha vært omhyggelig hemmeligholdt for folk her hjemme, selv for pålitelige og interesserte jurister».

Cand. jur. Hjelle påberoper seg bl. a. Høyesteretts votering i Haalandsaken i 1945 som støtte for sin nødrettspåstand. H.r.dommer Schjelderup anførte her som første-voterende at selve situasjonen måtte gi den utøvende makt en vid adgang til å gi bestemmelser av lovgivningsmessig art. Uten slik myndighet ville kongen som fortsatt hadde full handlefrihet vært avskåret fra å kunne vareta landets interesser.

Nettopp dette formål er det imidlertid grunnloven har tilgodesett i § 17, ved å gi den utøvende makt selvstendig myndighet i en rekke saker vedrørende «landets interesser». Det er derfor påfallende at paragrafen ikke er nevnt i domsreferatet. Man har sagtens villet unngå å komme inn på dens begrensning av myndigheten til å gjelde handel, toll, næringsveier og politi, — en begrensning som Stortingets president den 9. april preserte ved sin anførsel:

«Stortinget bekrefter alene ved sin beslutning den generelle adgang til å gi provisoriske anordninger som regjeringen har i den tid da Stortinget ikke er samlet».

Noen antydning av bevisførsel for påstand om lovnød inneholdt h.r.dommer Schjelderups votum ikke, men selve saken viser at det er strafferettslige bsetemmelser ut over de allerede gjeldende lover han har hatt for øye, — til og med bestemmelser som var i åpenbar strid med påbudet i grunnlovens § 17 om at anordningene ikke må stride mot konstitusjonen og de av Stortinget gitte lover.

Hvem har så her vært den nøytrale fortolker av lov og rett? Den ny-etablerte høyesterett hadde utvilsomt A-partiregjeringen og altså makten på sin side. Men like-så utvilsomt hadde professor Skeie retten (men altså ikke Høyesterett) på sin. Professorens påviste 2/8 1945 i en artikkel i «Nationen» at h.r.dommer Schjelderup (i likhet med h.j.Berg og lagdommer Solem) var inhabil som dommer i landssviksaker. «Han var nemlig medlem av ledelsen i den politiske hjemmefront som bl. a. satte seg som mål å holde Stortinget utenfor statens styre i den første tid etter krigen.»

Ifølge domstollovens § 113 skulle Schjelderup selv ha gitt opplysning herom, så vedkommende forsvarer kunne fått anledning til å nedlegge innsigelse imot hans

dommerhverv. Er det ikke gjort, må Schjelderup ansees å være skyldig etter bestemmelsen i straffelovens § 110 om dommer som medvirker til at noen får større straff enn fortjent. Det er alminnelig erkjent, at Haalands dødsdom var for streng sammenlignet med dommene i senere saker. Av interesse i denne forbindelse er dessuten lov nr. 1 av 5/2 1932 (Riksrettsloven), § 17 c om medvirkning til noe som strider mot grunnloven eller annen lovgivning.

Høyesterett må etter det kjennskap man nå har til forholdene sies å ha vært en politisk rettsinstans i Haaland-saken, — en instans som ifølge sin sammensetning ikke garanterte upartisk saksbehandling, som både F. N.s prinsipielle vedtak om menneskerettighetene og Europakonvensjonen om menneskerettighetene og de grunnleggende friheter går inn for.

M. h. t. den handlefrihet Schjelderup mente at kongen hadde i London, kan det være delte meninger. — Eksil-regjeringen var jo unektelig kommet i et tvungent avhengighetsforhold til den ene av de kjempende parter etter flukten fra Norge. Folkerettslig og konstitusjonelt hadde den ved flukten selv satt seg ut av funksjon. At regjeringen bak kulissene gikk over til «illegalt» arbeide på engelsk tilskyning var en skuffelse for alle som hadde ventet at den skulle være en garanti for at Norge skulle bestå prøven i en krisetid, når det gjaldt respekt for lov og rett samt landets traktatmessige forpliktelser. Sålenge regjeringen hadde sin handlefrihet i behold var det heller ingen tvil i denne henseende, jfr. de første budskap og radiotaler fra Tromsø og London.

Det som forelå som grunnlag for eksil-regjeringens anordninger var vel først og fremst press fra hjemmeverende kretser som usurperte en uhjemlet myndighet på eget initiativ, og endog var innstillet på å søke Stortinget satt ut av funksjon, jfr. kretsens innflytelse på Høyesterett i så måte gjennom erklæring av 25/6 -42 (av 11 h.r.dommere) om at Stortingets myndighet var definitivt opphørt, sammenholdt med senere ærklæring i stikk motsatt retning, etter at man hadde funnet dette politisk hensiktsmessig. Hvis Stortinget ikke eksisterte ville nemlig heller ikke noen maktdelegering til eksil-regjeringen kunne hevdes å foreligge.

Cand. jur. Hjelle påbe-

roper seg også et angivelig enstemmig tillitsvotum fra stortinget 9/4 -40 som hjemmel for regjeringens virke i London. Et tillitsvotum kan imidlertid selvsagt aldri bli hjemmel for lovbrudd eller annen overskridelse av kompetanse. I «Historisk Supplement», side 102, anfører Hambro angående eksil-regjeringens gjentatte henvisninger til det enstemmige tillitsvotum:

«I Norge kunne meget få være vitende om at dette uttrykk lå på siden av sannheten. Der ble skapt et falskt inntrykk som ble misbrukt partipolitisk».

Og om dannelsen av den «nasjonale regjering» er side 111 anført bl. a.:

«Det som skjedde ved utnevnelsen av de nye statsråder på Tromsø, var i virkeligheten et brudd med ånden i vedtaket på Elverum, det var å sette den politiske vilkårlighet i det politiske samarbeides sted.»

Det «enstemmige tillitsvotum» svikter således like meget som alle andre forsøk på å konstruere et holdbart grunnlag for eksil-regjeringens overskridelse av kompetanse og myndighetsområde. Høyesterett skulle være rette forum for underkjennelse av alle forsøk av denne art på uansvarlige inngrep av politisk art i rettspleien, mer eller mindre behendig kamuflert med resonnementer av kvasi-juridisk art.

F. H. KJELSTRUP

Førerkultur -

(Forts. fra s. 3).

undring for denslags store frekkasser

Vi som i sin tid ble latterliggjort for vår såkalte «førerdyrkelse». Fordi vi så opp til kvalitetsmennesker, som i kraft av en bærende tanke og idé hadde tilkjempet seg en ledende stilling! Vi må nu ha lov til å slå latterdøren opp på vidt gap, og skoggerle over masse-narrene, som nu hyller TIDENS STORE. Så fikk da dere også noe å beundre, mens TOPPFØRERNE diskuterer om dere bør utrykkes eller ei.

I en verden, hvor der hersker såkalt menings- og yttingsfrihet, er det ikke en eneste avis eller kringkasting, som tør henpeke på de av meg nevnte forhold. Alle er engasjert i det store kor som lovpriser og hylder de store. Goebbelspropagandaen svever over vannene. Heil Goebbels, Sieg Heil, du har lært dem hvordan de store skal hyldes!

H. Franklin Knudsen.

Løgnen i oppdragelsens tjeneste

(Forts. fra s. 4).

beskyttet mot landmakten».

Engelskmennene var lite populære den tiden. Og hadde ikke Hambro vært, så hadde Kongen måttet reise alene til England og Olav hadde overtatt regentskapet.

Det hersket forvirring over alt. Det ble ikke mobilisert ordentlig. De militære sjefer fikk ingen ordre. Nordmennene kjempet bare nødig og spredt.

General Engelbreth talte engang nedsettende om de norske tropper i Quislings nærvær. Da ble Quisling rasende, og svarte at hadde de norske tropper hatt en fast og skikkelig politikk og militær ledelse, så hadde de med letthet kastet både Engelbreth og de andre tyskerne på sjøen. Og det var riktig.

Den norske ledelsen sviktet totalt. Det var en alminnelig mening dengang at Londonregjeringen aldri mere skulle få komme tilbake.

Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon var villig til å slutte opp om regjeringen Quisling i april dagene 1940. Bondelaget var også villig.

Det var ikke det norske folk som styrtet Quisling dengang. Det var tyskerne. De hjalp ham ikke, men motarbeidet ham.

Det var ingen nasjonal krig mellom Norge og Tyskland i 1940.

Det var en engelsk krig på norsk jord, og nordmennene følte ingen forpliktelse til å dø for England. Det var bare noen ganske få englandsgale som ville det. Alle de andre ville ha fred. Og derfor la mange, mange soldater geværene ned, kledde seg sivile og gikk hjem.

Engelskmennene hadde ingen moralsk rett til å bruke Norge som krigsskueplass, og nordmennene hadde ingen moralsk forpliktelse til å hjelpe dem. Hvis tyskerne hadde vunnet krigen, så måtte Norges frigjøring skje med fredelige midler slik som Quisling ville det. Og hvis engelskmennene vant krigen, måtte Norge bli en amerikansk base slik som det er blitt.

Alle historikere og de fleste politikere sier idag at det var England og ikke Tyskland som trakk Norge inn i krigen. Til og med Koht sier det: «Faren for oss låg i det stendige presset frå dei allierte vestmaktene som kunne drive den tyske regjeringen til væpna mottiltak mot oss. Frå fyrsten pressa dei på med å få allslags økonomiske føremoner. Til slutt (frå desember 1939) freista dei på alle måtar beint fram lokka eller truga oss til å gå med deim i krigen».

Norges politiske ledelse 1940 var fullstendig uduelig. Den

utførte ingen heltegjerninger, den laget fullstendig kaos i Norge. Det er sannheten.

Det er derfor moralsk forkastelig å lære ungdommen at Norge hadde en god ledelse, og at nordmennene kjempet tappert mot en brutal overfallsakt som uten varsel overfalt Norge. Og at vi hadde en gruppe på et hundre tusen nordmenn, som «sviktet sitt land» og som falt de tapre og «gode» nordmenn i ryggen.

Det er en løgn i oppdragelsens tjeneste, en løgn som vil ødelegge den norske ungdom totalt. — Husk på at minst 200 000 barn og unge mennesker i Norge har «landssvikere» som foreldre og besteforeldre. Husk på at et like stort antall har «landssvikere» som onkler, som tanter, og at «jössing»-barn vanker i «landssvik-hjem». Lærerne på skolen snakker med forakt om «landssvikere». Barna sitter og hører på hva læreren sier om deres nærmeste. Religionen sier: «Du skal hedre din far og din mor».

Læreren sier: «Du skal forakte din far og din mor».

Hvor fører dette hen? — Ungdommen velger det eneste mulige: Den forsøker å glemme alt sammen.

Men rektor på Katedral-skolen vil rippe opp i sårene. Han vil ha «facts» omkring 9. april, «facts» som gir noe av offerets og innsatsviljens ånd som besjelet oss alle i de årene».

Men hvor skal han få disse «facts» fra? Han vil bare oppdage at det også går noen hundre tusen etterkommere av tyskerarbeidere på skolen. De vet nok at bestefar eller far arbeidet på tyske flyplasser mens rektor var besjelet av hin «innsatsviljens ånd».

Han vil oppdage at hvis biskop Berggrav hadde vært medlem av NS, så hadde han ganske sikkert fått dødsstraff for det han gjorde i april dagene 1940.

Skancke fikk dødsstraff for meget mindre. Mens Berggrav fikk St. Olav. Rektoren vil oppdage at samarbeidet med tyskerne spilte ingen rolle for landssvikstemplet. Vi hadde tusener og atter tusener som samarbeidet med tyskerne og som i dag er «gode nordmenn». Men vi har også tusener og atter tusener NS-medlemmer som overhode ikke har snakket med en tysker, som i dag er «landssvikere».

Rektor vil oppdage det som alle vet i Norge i dag, at NS-folket ene og alene er straffet for sin tros skyld.

Landssvikoppgjøret er ikke noe oppgjør med «dem som svek sitt land». Det er et oppgjør med anderledes troende mennesker.

Men derfor er «landssvikoppgjøret» en skjendig hi-

IKKE NOE SAMARBEIDE

I juni skal Venstre holde sitt berømmelige landsmøte og begrave tanken om samarbeide i sentrum etter ordre av klikken omkring Dagbladet og det meget Unge Venstre, som nå har valgt den mann som gav Arbeiderpartiet ordføreren i Oslo til ny landsformann. Vi har som kjent aldri vært begeistret for at Senterpartiet skulde samarbeide med slike lyserøde krefter, og vi synes nok også etterkommeren av Bondepartiet bør tenke med anger og ruelse tilbake på et visst annet samarbeid i tredveårene. Det var dengang Hundseid og de andre solgte førstefødselsretten for en servering av Nygaardsvoldske linser.

BERTRAND RUSSELL SPAR RASEKAMP

Den store fredsapostel og såkalt filosof, den 87-årige engelske Bertrand Russell, har vært i København og tatt imot Sonningsprisen på 100.000 kroner. Det er bare to personer som har fått denne pris tidligere: Winston Churchill og Albert Schweitzer, så hele affæren forekommer en lett betent. Russell talte selv sagt om sine kjepphester ved høytideligheten. En skulde falle tilfote for det røde diktatur slik at ikke alle omkom og en skulle naturligvis danne en verdensregjering, hvor da den overveldende masse av farvede folkeslag skulde få bukten og begge endene. Alt dette er jo det vanlige pølseprat, som også serveres av lignende åndssvake og sterkt utbredte kretser i Nor-

«Bak kulissono»

(Forts. fra s. 4)

siste, for det slukte så meget. Ser De, det er det alt kommer an på idag: spare krefter, holde dem sammen og ikke øde dem — —. «Og hvorledes tenker De Dem at krigen vil fortsette?»

Gamelin har hele tiden snakket sakte, men nå svarer han enda saktere. Hans stemme får en dunkel klangfave, den virker nesten dyster, og mens han snakker slik ser han stivt frem for seg som om han så alt for seg i tankene: «Avgjørelsen kommer meget hurtigere enn alle tenker. Ja, rasende hurtig vil den komme og den vil være fryktelig — Ingen kan forestille seg hvor fryktelig — —».

«Og når tror De avgjørelsen storie, som Gud ikke vil la gå ustraffet.

Løgn i oppdragelsens tjeneste er ikke bra.

Det finnes ikke behov for noen håndbok i landssvik i Norge.

O. K.

ge. Men Russell kom også i skade for å si noe som ikke stemmer med den vanlige oppskrift. Han pekte på at han fryktet for Kinas imperialisme og han sa at han «tviler ikke på at den dag kommer da den hvite rase kommer til å kjempe for sin eksistens mot de farvede folk.» Hvorfor ikke da begynne å forberede seg litt? Og hvorfor falle alle hvite folkegrupper utenfor Europa i ryggen ved enhver anledning?

DET ER AV SINE EGNE EN SKAL HA DET

Arbeiderbladet gyser av forakt over «malersvenden Adolf Hitler» igjen. Det er besynderlig at dette blad, som er organ for blandt annet de organiserte malersvender, stadig griper til dette med malersvenden for å vise sin dype forakt over det tyske rikets rikskansler i årene 1933—45. Personlig synes vi malersvend kan være vel så bra som kommunearbeider eller taktekker eller hva det nå kan være for noe som er så mye grommere her hjemme i Norge. Ellers er det mange velutdannede tidligere NS-folk, både akademikere og andre som driver maleryrket i Norge idag etter den store utrenskning, så vi kan ikke se annet enn at det er et meget respektabelt håndverk.

FAREN VED ATOM-REAKTORENE

Det later ikke til at den såkalte fredelig utnyttelse av atomkraften er så ufarlig som en vil ha det til. Det hevder iallfall en tysk korvettenkaptein. Han sier at blydørene i forhold til dødsstråleenergien er som en beskyttelse med silkepapir og som bevis på sin påstand peker han bl. a. på at en tysk fabrikk som frem-

kommer?»

General Gamelin tier. Han biter seg i leppen. Så hvisker han: «Slutten av januar er ennå for tidlig. Mars — ja, det er mere sannsynlig. Nei, det vil bli i mai — javel, avgjørelsen kommer i mai».

Romains følger en viss beundring, men samtidig gripes han av en lett gru. Er det ikke beundringsverdig med hvilken sindighet høystkommanderende for de forbundne franske og engelske arméer forutsier det store avgjørelseslag? Men kan en ikke også føle gru over hvorledes han gjør det som en helt utenforstående, som en som gjerne vil vite om tingene, men som ikke føler noen trang til å handle selv? Dog Romains rister betenkelighetene av seg. En feltherre som tenker så intenst på krigen, sier han til seg selv, vil også vite å handle likeoverfor en fare når den viser seg. (Neste gang: Avsløringer).

stiller fotografisk papir er kommet opp i store vanskeligheter fordi strålingen fra den atomreaktoren som ligger 30 km borte ødelegger papiret. Hvorledes er det så med de svangre kvinner som er utsatt for stadig bestråling 80 til 100 meter undav? Og hvorledes er det her i Norge med det?

«ET INDRE ANLIGGENDE»

Under Krustsjøvs besøk i Frankrike fikk endel franske jøder pusset den franske undervisningsminister Joxe på den russiske gjest med et spørsmål om hvorledes jødenes stilling var i Sovjetsamveldet. — Krustsjøv avviste spørsmålet meget bestemt og sa: «Det er vårt eget indre anliggende!»

STORM OM EHRENBURG I WIEN

Stadtrat Mandl i Wien har nå gått i de norske «konservative» studenters spor og har invitert den beryktede Ilja Ehrenburg til en foredragsaften. Selv i det underkuede Østerrike har en imidlertid ikke mistet enhver sans for anstendighet. Mandl angripes sterkt i pressen og utenriksminister Krejsky har etter en intervensjon fra tysk side talt hårde ord til den uheldige stadtrat, som skyldte på at han ikke kjente til Ehrenburgs virksomhet under krigen. En håper nå på at besøket skal bli avlyst igjen. I forbindelse med denne sak minner avisene om det opprop til de røde soldater som vi har gjengitt tidligere i Folk og Land og siterer ellers fra en artikkel av Ehrenburg i «Pravda» 24/7 1942: «Vi vil drepe. Hvis du ikke i løpet av dagen har drept minst én tysker, så er dagen bortkastet». Og: «Det finnes ikke noe vakrere for oss en tyske lik». Jo, det er en nydelig foredragsholder de norske studenter innbød og applauderte!

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:

Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 29,- pr. år, kr. 14,50 pr. halvår. Utlandet forøvrig: kr. 33,- pr. år, kr. 16,50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgiror. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land
Sambandstrykkeriet
Oslo